

BISDOM MAGAZINE

2017 | DECEMBER

Geloven in de parochie

Parochie H. Bernardus

Pelgrim in kerk en wereld

Geloof en geschiedenis

Zo zijn we mensen nabij

Betekenisvolle diaconie

**BEHOUD DOOR
ONTWIKKELING**

Nico de Bont is al ruim vijftig jaar specialist in klassieke restauratie, hedendaagse herbestemmingen en planmatig onderhoud van historisch erfgoed. Met liefde voor het vak en kennis van de nieuwste technieken werken onze medewerkers dagelijks aan een grote variëteit van historische gebouwen. Door continue ontwikkeling geven wij nieuw leven aan waardevol erfgoed. **MAAK DE TOEKOMST**

 nico de bont | TBI www.nicodebont.nl

KATHOLIEK BRABANT

DOOR DE LENS VAN
RAMON MANGOLD

Het fotoboek is verkrijgbaar voor €45 via bestel@ramonmangold.nl

Bistrom Breda

Dit magazine is een uitgave van het Bistrom Breda. Het verschijnt als kwartaalblad. Een individueel postabonnement is mogelijk tegen betaling van een bijdrage voor de verzend- en administratiekosten. Het blad is gratis.

Stuur voor een postabonnement voor 2017 een e-mail naar: magazine@bisdombreda.nl en maak ten minste € 12,50 over op IBAN NL79 RABO 0101 0517 78 t.n.v. Uitgeverij bistrom Breda, o.v.v. postabonnement magazine, postbus 90.189, 4800 RN Breda. Of bel T 076 5223444. Nummers worden toegestuurd na ontvangst van uw betaling.

Redactie

Monique van Delft,
Hans de Jong,
Frank van der Linden,
Daphne van Roosendaal
(hoofdredacteur), Geerten Kok.

Adres redactie

E magazine@bisdombreda.nl
T 076 5223444
F 076 5216244
Postbus 90189
4800 RN Breda

Advertentieverkoop

Borgerpark Media
E info@borgerparkmedia.nl
T 0475 711 362
I www.borgerparkmedia.nl
Vlodropweg 62
Postbus 8027
6060 AA Posterholt

Vormgeving en druk

brainstorm en concept, Breda

Issn nummer: 1874-0480

Foto voorzijde:

R. Mangold

IN DEZE UITGAVE

4 | Pelgrim in kerk en wereld

6 | Rondleidingen tonen geloof en geschiedenis

10 | De schat van het geloof

14 | Sluiting Pauluskerk en daarna...

16 | Bernardusdagen

20 | De H. Bernardusparochie

8 | Zo zijn we mensen nabij

12 | Geloof ervaren in Rome

18 | Betekenisvolle diaconie

22 | Wereldkerk

Bestel gratis* exemplaren van dit magazine via magazine@bisdombreda.nl
*Magazines zijn gratis voor parochies in het Bistrom Breda.

Uw steun
geeft hoop
aan moeder
en kind

Adventsactie komt op voor mensen die leven in mensonwaardige omstandigheden. Ook dit jaar zet de katholieke gemeenschap zich in voor Moeders & Kinderen.

Ga naar onze website en lees hoe u onze vijf projecten kunt steunen!

IBAN: NL89INGB0653100000

www.adventsactie.nl

Groot denken. Klein doen.

ADVENTSACTIE

EEN ACTIE VAN STICHTING BVA

VAN DE REDACTIE

"Wat vier jaar geleden bij de start van de nieuwe parochie nog een droom was, begint nu echt wel vorm te krijgen."

Dit zegt pastoor Maickel Prasing van de parochie H. Bernardus in het openingsartikel in dit nieuwe magazine. Dit blad verschijnt in de reeks magazines 'Geloven in de parochie'. De magazines brengen in beeld hoe parochies zich na een samenvoeging verder ontwikkelen. Eerdere uitgaven gingen over

de Lievevrouweparochie in Bergen op Zoom en de parochies in de regio Alphen-Gilze. In de toekomst volgen nog meer parochies, verspreid over het bistrom.

De parochie H. Bernardus van Clairvaux werd op 1 september 2013 opgericht. Het is een samenvoeging van parochies die al langer intensief samenwerkten. De parochie heeft parochiekernen in Bosschenhoofd, Hoeven, Oudenbosch, Oud Gastel, Standdaarbuiten en Stampersgat.

De nieuwe parochie laat zich in haar programma inspireren door het geloven, leven en werken van de heilige Bernardus. Bernardus stond met één been helemaal in de kerk. Hij was abt van een orde en heeft theologisch veel betekend. Met het andere been stond hij helemaal in de wereld.

Zo wil ook de parochie kerk zijn, met als motto 'Pelgrim in kerk en wereld'. Met een uitnodigende liturgie ook en een actieve diaconie. En met aandacht voor jonge gezinnen. Veel leesplezier.

INTERVIEW - PASTOOR MAICKEL PRASING

PELGRIM IN KERK EN WERELD

“Toen de parochies in 2013 fuseerden kwamen we al vrij snel uit bij de heilige Bernardus en het motto ‘Pelgrim in kerk en wereld’. We hebben daar geen prijsvraag of iets dergelijks voor uit hoeven schrijven.”
 Pastoor Maickel Prasing is blij met het brede draagvlak voor de patroonheilige van de parochie:
 “Als je naar de persoon van Bernardus kijkt, zie je dat hij met één been helemaal in de kerk stond. Hij was abt van een orde en heeft theologisch veel betekend. Met het andere been stond hij helemaal in de wereld. Hij was er gevraagd en ongevraagd actief en bemiddelde in allerlei conflicten.”

“Bernardus was een belangrijke man, die als pelgrim rondtrok en predikte. We zijn als gelovigen allemaal pelgrims onderweg, want onze levensweg is een pelgrimage. In Oudenbosch in de basiliek mogen we ook veel pelgrims verwelkomen. Daar komt bij dat we als parochie in de wereld willen zijn, geworteld in de traditie van de kerk en met een open oog en oor voor de tekenen van de tijd en wat er om ons heen gebeurt. Zo kwamen we destijds snel op het thema ‘Pelgrim in kerk en wereld’.

“We dragen dat uit in de diaconie, de liturgie en in de catechese. Wat vier jaar geleden bij de start van de nieuwe parochie nog een droom was, begint nu echt wel vorm te krijgen. Er zijn steeds meer activiteiten mee verbonden, ook in samenwerking met het Sint Franciscuscentrum van het bisdom. Denk aan een geloofsfeest voor jonge gezinnen

en het misdienaarsweekend dat in november in onze parochie werd gehouden.”

De parochie probeert in alle kernen dwarsverbindingen te leggen. Bijvoorbeeld met de vrouwenvereniging, de politiek, ouderenbonden en de heemkundekring. Met die laatste werd de Bernardustocht georganiseerd. Pastoor Prasing: “De heemkundekring wilde iets doen met de rijke geschiedenis van Bernardus en de cisterciënzers in deze streek. Ze namen vrij snel contact met de parochie op. We reageerden daar natuurlijk positief op. Het was bijzonder dat de activiteit in de drie grote dorpen van de parochie vorm kreeg. Bernardus is daardoor echt meer in beeld gekomen.” De parochie onderhoudt ook goede contacten met de protestantse gemeenten. “We hebben dit jaar aandacht

besteed aan 500 jaar reformatie. Begin november keken we de film Luther met ongeveer tachtig mensen. Met een groot aantal daarvan bezoeken we ook de tentoonstelling over Luther in Museum Catharijnenconvent. Ook was er een avond over de Nederlandse paus Adrianus. Hij was een tijdgenoot van Erasmus en Luther.” Pastoor Prasing zelf en diaken Hoefnagels vierden dit jaar dat ze 25 jaar geleden priester en diaken werden gewijd. “Toevallig vierden de twee dominees in onze regio hun 25-jarig ambtsjubileum. Op een avond hebben we samen voor een publiek van ongeveer honderd mensen gesproken over onze roeping en onze inspiratie.”

De parochie wil in de wereld staan. “Waarom dat zo belangrijk is? We moeten vanuit het evangelie werken aan vrede en gerechtigheid. Het is de blijde boodschap van Jezus

die ons daartoe aanzet. Laatst nog lazen we bij een uitvaart de zaligsprekingen (Matteüs 5, 1-12a) over de mensen die in nood zijn en de mensen die de nood oplossen. Dat zijn mensen naar Jezus’ hart. Met een uitnodigende liturgie en actieve diaconie laten we zien dat we er zijn voor mensen in nood en mensen die kwetsbaar zijn.”

Inmiddels is de nieuwe parochie al weer een paar jaar op weg. Pastoor Prasing was eerst sceptisch waar het ging om fusie. Hij benadrukt nog steeds dat parochiefusies niet hét antwoord zijn op de uitdagingen waar de kerk mee te maken heeft. Ook nu is het afwachten wat de toekomst brengt en hoe de parochie er over vijf à tien jaar voor staat. “Maar ik ben wel ‘om’ als je het zo kunt zeggen. Je redt de parochies of de kerk niet met een fusie, maar ik zie ook dat het niet anders kan.

Maar we moeten vooral nadenken over de parochiegemeenschap die we willen zijn,” benadrukt hij. “Een belangrijk moment in de besprekingen tussen de voormalige parochies waren twee avonden, waarop het even niet ging over de financiën, de gebouwen, of de bestuursstructuur, maar over de vraag: waar staan we voor en hoe willen we kerk zijn in deze tijd? Toen bleek dat we daar hetzelfde over dachten. Dat was een keerpunt. We beseften dat we allemaal aan hetzelfde touw trekken.”

“Niet dat we daarmee alle problemen hebben opgelost. Het is een uitdaging om als kleinere kerkgemeenschap zichtbaar en relevant te zijn én intern vitaal te blijven. Op alle plekken zetten mensen zich hier in voor de kerk. Met veel enthousiasme en heel veel inspiratie. We worden wat kwetsbaarder, maar we krijgen het

voor elkaar om vitale geloofsgemeenschappen te zijn.” Daarbij is ook aandacht voor jonge gezinnen.

“Met de KinderKaravaan, een reeks gezinsvieringen, willen we hen in de verschillende parochiekernen ondersteunen en met elkaar verbinden. De KinderKaravaan gaat door alle gemeenschappen en is opgezet met jonge ouders samen, zodat de parochie in iedere gemeenschap aanbod heeft voor kinderen en jongeren. Ondertussen hopen we voor de toeristen en pelgrims die bij ons langskomen in de basiliek in Oudenbosch een visitekaartje te zijn, zodat ze hopelijk nog een keer terugkomen of de weg naar hun thuisparochie makkelijker vinden.”

Daphne van Rosendaal

RONDLEIDINGEN TONEN GELOOF EN GESCHIEDENIS

De heilige Bernardusparochie in de gemeente Halderberge is rijk aan religieus erfgoed. De kerk van Oud Gastel is erg interessant vanwege zijn schilderijen. Het Hoevense kerkgebouw is een fraai voorbeeld van het expressionisme tijdens het interbellum en Oudenbosch geniet landelijke bekendheid, mede dankzij het rijke onderwijsverleden van deze West-Brabantse plaats. De basiliek, toegewijd aan de heiligen Barbara en Agatha, domineert samen met het kleine koepeltje van de kapel van Saint Louis de skyline van Oudenbosch.

Hierdoor ademt Oudenbosch de sfeer van Rome. En dat was ook de bedoeling van pastoor Willem Hellemons die deze kerk in de periode tussen 1865 en 1880 liet bouwen. De basiliek is enerzijds een kopie van de Sint Pieter, maar het voorfront is dat van de Sint Jan van Lateranen, de Romeinse bisschopskerk. De Stichting Promotie Basiliek verzorgt sinds de jaren negentig rondleidingen in de basiliek. Werner Tilleman is de voorzitter van de stichting, Jan Bedaf de vice-voorzitter en Elly Hinten de secretaris-penningmeester. "Het bestuur laat zich bijstaan door de rector van de basiliek," aldus Jan Bedaf en Werner Tilleman.

350 rondleidingen per jaar

"De Stichting Promotie Basiliek is in de jaren negentig opgericht om de publiciteit rond de basiliek te professionaliseren," verklaren beiden. "We geven niet alleen rondleidingen, maar exploiteren ook de winkel in de benedenruimtes van het gebouw. Daar bevindt zich ook De Pelgrim, het onthaalcentrum van de basiliek. Voor het beheer hiervan is diaken Frank van Gerven verantwoordelijk."

Bedaf en Tilleman presenteren enkele cijfers. "We beschikken over vijf gidsen. Zij verzorgen 350 rondleidingen per jaar. De bezoekers variëren bij wijze van spreken van de duivensportvereniging uit Sint Willebrord tot een wijkvereniging uit Sint Jans Molenbeek, nabij Brussel. Onlangs was zelfs de vroegere minister-president Dries van Agt op bezoek. Hij bezocht de basiliek samen met leden van een bijbelgroep." Werner Tilleman leidde de vroegere CDA-politicus rond.

"Een dag later kregen we een telefoontje, waarin Van Agt ons bedankte. Dat doet je goed. Ongeveer de helft van de groepen komt uit België. Er is ook een toename van het aantal bezoekers uit de 'biblebelt'. Bij hen leeft een behoefte met ons kennis te maken."

Inspelen op de groep

"Een gids moet een relatie met een groep opbouwen," zegt Jan Bedaf. "Een geslaagde rondleiding begint met de intake. Je vraagt waar de groep vandaan komt en wat voor groep het is. Je speelt op de groep in." Jan geeft een voorbeeld. "Pas kwam er een groep uit Lisse. Daar werkten vroeger de broeders van Saint-Louis. Als ze komen vertel je dit. Meteen komen dan de herinneringen los. Er ontstaat een band. Een goede gids voelt een groep aan. Soms willen mensen enkel de basiliek zien voordat ze gaan lunchen. Andere groepen daarentegen hebben een diepgravende belangstelling. We hanteren een maximumgrootte van 35 personen. Dat is zowel voor de gidsen als de groepen prettig. Een rondleiding duurt normaal 50 minuten. Afhankelijk van de groep kan dit uitlopen tot een uur en een kwartier. Ga je langer door, nemen de mensen niets meer op."

De laatste jaren bezoeken steeds meer scholen de basiliek. "We hebben enkele gidsen die 'gespecialiseerd' zijn in het rondleiden van kinderen," zegt Jan. "Het is opmerkelijk hoeveel protestants-christelijke scholen de weg naar de basiliek weten te vinden. Hun leerlingen hebben een grote kennis van de Bijbel. Het Markland College in Oudenbosch komt ook jaarlijks met groepen. Pieter van Stiphout geeft daar levens-

beschouwing. Dit schooljaar ontwikkelde hij een programma rond heiligen en supersterren. In de basiliek zijn veel afbeeldingen van heiligen. Hij verzorgt aanspouwelijk onderwijs. Vorig jaar kwam hij op Goede Vrijdag met bisschop Liesen. De bisschop vertelde over de Kruisweg. Dit raakte bij de leerlingen een gevoelige snaar. Kinderen zijn heel onbevagen. Ze kijken overal recht doorheen," aldus Werner.

Geloofsgesprekken

Dit brengt ons bij de mogelijkheden voor geloofsoverdracht. Beiden denken even na. "We gaan nooit in discussie," zeggen beiden. "Als het geloof ter sprake komt gaat dat via het beeld." Wanneer er scholen zijn, verwijzen we naar de godslamp. "We zeggen dan dat wij geloven, dat de Heer onder de gedaante van de hostie in het tabernakel wordt bewaard en blijvend onder ons aanwezig is. Soms vragen we bij de doopvont wie van de kinderen gedoopt is. Als er kinderen uit Oudenbosch zijn, zoeken we hun namen op in het doopboek en vertellen over de betekenis van het doopsel. Het hangt van de groepen af."

De belangstelling voor de basiliek neemt toe. "Doordat we deel uitmaken van het 'Grootste Museum van Nederland', een project van het Rijksmuseum en Museum Catharijne Convent, hebben we extra publiciteit gekregen en neemt het bezoek toe," aldus Bedaf en Tilleman die hun werk met zichtbaar plezier doen.

Hans de Jong

INTERVIEW

ZO ZIJN WE MENSEN NABIJ

De rouwbezoekgroep in Oudenbosch is in mei 2016 opgericht op initiatief van diaken Peter Hoefnagels. Hij is ook de coördinator van de groep. Wilma Suijkerbuijk en Frans van den Bosch zijn groepsleden van het eerste uur. Aan de leden van de bezoegroep is de cursus Huisbezoek vanuit de parochie aangeboden ter voorbereiding op de praktijk. Marja Wittenbols van Stichting De Vonk gaf de cursus in Bovendonk.

“Indrukwekkend,” zegt Frans. “Er werd gewerkt met casussen. Deze werden besproken en ze werden gebruikt om mee te oefenen. Daar leer je heel veel van, ook hoe het juist niet moet.” Vooral de elementen van luisteren zijn hen bijgebleven, dat is eigenlijk het belangrijkste. “Je moet je in de mens verplaatsen, de rouwende wil zijn

verhaal kwijt. Mijn verhaal is niet relevant, kom niet met oplossingen. Behandel de ander met respect, met gepaste distantie. Vraag zo nodig aanvullende informatie over de situatie,” zegt Wilma.

Motivatie

Wilma heeft altijd gewerkt in de thuiszorg. Zij kent de nood van mensen in moeilijke omstandigheden. “Wij hebben als gelovige ook een pastorale taak. Op deze manier kunnen we iets doen vanuit de gemeenschap. Ik ben medeverantwoordelijk. We willen het goede gezicht van de kerk laten zien. Ook uit noodzaak, ter ondersteuning van de leden van het pastoraal team.” Ze is ook vrijwilliger bij de rouwgroep in Oud Gastel. Die bestaat al een hele tijd. “Het bijzondere daar is dat iedereen elkaar kent. Er is een heel gemoedelijke sfeer. Ook toen ik er nog maar net mee begonnen was,

werd ik erg hartelijk ontvangen.”

Frans: “Ik ben het gaan doen vanuit de gemeenschap van de kerk. Dat vind ik er mooi aan, dat er een link is naar de parochie. Het is een goed initiatief van de parochie, zelf kun je dat niet initiëren.”

Praten over verlies en rouw

“Je probeert van betekenis te zijn door mensen nabij te zijn. Letterlijk door er te zijn en te luisteren. Interesse te tonen,” zegt Wilma. “Het loopt niet altijd even soepel, maar gelukkig kunnen we dan ook Troost aanbieden. Dat is een fleurig boekje met gedichten en gedachten van bekende mensen. Dat vinden mensen erg fijn. Van daaruit kun je ook een gesprek beginnen.” Frans: “Ze beginnen erin te bladeren en dan lezen ze wat. Er staat altijd iets passends in.” Wilma: “Mensen ervaren dat als heel waardevol. We proberen het verdriet te begeleiden

en perspectief te bieden. We komen niet met oplossingen, we bieden echt een luisterend oor. We proberen het gesprek zo te sturen dat ze zelf een oplossing vinden.”

Werkwijze van de bezoegroep

Alle uitvaarten worden geregistreerd en eens per drie maanden verdeeld over de vrijwilligers. De vrijwilligers nemen zelf contact op met de vraag of de mensen het goed vinden dat ze namens de kerk op bezoek komen. “Als de kinderen contactpersoon zijn, is dat weleens moeilijk,” vertelt Frans. “Zij kennen de kerk niet meer zo goed en houden het een beetje af ter bescherming van hun vader of moeder. Er komt na een overlijden toch al zo veel op je af. Dan moeten we een beetje doorvragen. Als je dan toch de nabestaande kunt bereiken, staan ze wel open voor contact.” zegt Frans. “Na ieder eerste gesprek vraag ik: vind je het goed als ik nog een

keer terugkom? Meestal is het antwoord positief. Dat is een mooi evaluatiemoment.” Wilma: “In Oud Gastel liggen alle bidprentjes in een boek. Dat vind ik erg mooi, die zoek ik op en dan heb ik alvast een beeld en een ingang voor het gesprek. Ook brengen we daar na een jaar het kruisje terug. Soms kom je dan bij iemand waarbij het eerste contact wat stroef verlopen is. Het is dan een positieve verrassing dat je er na twee uur nog zit.”

“Er zijn ook bijeenkomsten waarin we onze ervaringen met elkaar bespreken,” vertelt Wilma. “Soms is dat echt wel nodig om ook je eigen verhaal kwijt te kunnen.” Frans: “We bestaan nu anderhalf jaar. Een lotgenotengroep waarin de mensen bij elkaar komen is nog in ontwikkeling. Dat kun je op verschillende manieren vormgeven, bijvoorbeeld in de vorm van een

cursus. Maar je kunt ook denken aan een soepmaaltijd op de zondagmiddag, niet alleen voor nabestaanden, ook voor mensen die eenzaam zijn.”

Bijzondere momenten

Frans: “Ik zat eens aan tafel met een weduwe, de klassieke situatie voor een gesprek. Zij zei: ‘Mijn man is niet dood, hij leeft nog.’ En ze vertelde dat hij voor haar gevoel soms gewoon nog aan tafel zit. Ik vond dat zo vertederend. Mensen kijken eigenlijk altijd met liefde terug, ook als ze vijf jaar voor de ander hebben gezorgd.” Wilma: “Ja, dat is mooi hè, je hoort zo veel liefde in deze gesprekken. En dat wij daarvan deel uit mogen maken. Dat is heel mooi en daardoor is het ook niet zo zwaar. Meestal kom ik er wel blij van terug.”

Ine Backhuijs

INTERVIEW

DE SCHAT VAN HET GELOOF

Susanne Swillens (37) en Marguerite van Leeuwen (43) kwamen als klein kind al samen met hun ouders in de kerk en kennen elkaar nu zo'n dertig jaar. Marguerite is onder meer betrokken bij de KinderKaravaan van gezinsvieringen in de verschillende parochiekernen, het kindje wiegen met Kerstmis en regelmatig acoliet bij uitvaarten. Ze werkt op de afdeling klantenservice van een groothandel die levert voor de horeca. Haar dochter van twaalf is, net als haar moeder destijds, misdienaar en zingt ook op het koor. "Ze is erg muzikaal, speelt viool en ik nam haar altijd mee naar repetities, dan mocht ze eigenlijk gewoon al meezingen." Susanne woont in Standdaarbuiten en is praktijkondersteuner in de dokterspraktijk van haar man. Ze groeide op in Oudenbosch, zat jarenlang met Marguerite op het koor en is nu lid van de vormselwerkgroep.

Geloofsfeest voor kinderen

Susanne Swillens en Marguerite van Leeuwen werden door pastoraal werker Annemiek Buijs gevraagd om mee te helpen met het geloofsfeest voor kinderen. De parochie organiseerde dit samen met het Sint Franciscuscentrum op 1 juli dit jaar. Alle parochies uit het bisdom waren uitgenodigd om deel te nemen. Het geloofsfeest wilde kinderen juist ook na het ontvangen van de Eerste Communie laten ervaren dat geloven een feest is.

Ook voor de KinderKaravaan was een dergelijk event een geweldige afsluiting van het jaar. Marguerite: "Met de KinderKaravaan hebben we een heel seizoen toegewerkt naar het thema 'schatgravers'." Er waren op het geloofsfeest dus veel bekende gezichten en ook veel nieuwe gezichten van kinderen van elders, zoals een kinderkoor uit Lepelstraat.

Het was een geweldig mooi feest. Marguerite coördineerde de afdeling knutselen en Susanne samen met Brechje Loenen van het Sint Franciscuscentrum het draaiboek. Marguerite: "De dag was als een warme douche. Iedereen kwam er met hetzelfde idee, er viel geen onvertogen woord. Er was een fantastische voorstelling door een poppenspeler die een bijbelverhaal uitbeelde, live muziek die goed in elkaar zat, en een mooie eucharistieviering. De bisschop ging heel goed met de kinderen om." Susanne vult aan: "Het is mooi als kinderen aansluiting vinden bij de viering in de kerk. Wanneer dat slaagt? Bijvoorbeeld als dingen waar je overdag met kinderen over hebt gepraat terugkomen, hen er iets over laat vertellen en merkt dat ze weten waar het over gaat. Als je vragen stelt en ziet dat ze aan het denken worden gezet."

De kinderen namen de schatkistjes die ze hadden versierd mee naar de kerk, waar ze werden gezegend. Ze deden een speurtocht rond de zeven werken van barmhartigheid, waarbij ze figuren ontmoetten, zoals een zieke, een arme, een gevangene. Susanne: "De kinderen moesten hun eigen barmhartigheid laten zien. Bij elke post die we afdingen werd een verhaal verteld. De boodschap was dat we allemaal kinderen van God zijn."

De liefde van God

Hoe belangrijk is die schat van het geloof voor hen? "Ik geloof in een liefdevolle en barmhartige God die het goed met mensen voorheeft," vertelt Susanne. "Zo wil ik ook mijn kinderen grootbrengen. Ik geloof dat God er altijd voor ons is en dat Hij iets met ons voorheeft. Ik geloof dat ik besta vanwege de liefde van God." Marguerite: "Op een moment dat het

zwaar was in mijn leven, zeiden mijn ouders me dat geen mens een kruis krijgt te zwaar om te dragen. Iemand anders vertelde me toen het verhaal over de voetstappen in het zand. Op het stukje waar maar twee voetstappen staan, heb je niet alleen gelopen, maar ben je juist gedragen. Iemand draagt mij en daar hou ik me aan vast. Ik geloof echt dat er meer is tussen hemel en aarde."

Susanne: "Iedereen is gelijkwaardig. We zouden elkaar allemaal op handen moeten dragen en vooruit moeten helpen. Je moet mensen liefde geven, geduld, respect en vertrouwen." Marguerite: "Ik leer dat mijn dochter ook. Als je lief bent voor een ander, is die ook lief voor jou. In de kerk merk je dat. Ik kerk in alle kerken in deze omgeving, dat heeft met de KinderKaravaan te maken. De eerste keer dat ik ergens anders naartoe ging, was het even spannend,

maar je zit daar met andere gelovigen." Susanne: "Je hebt meteen een basis van vertrouwen. Niet dat alle gelovigen meteen even goede mensen zijn, maar de intentie is wel goed."

Elkaar op handen dragen

Het geloofsfeest voor kinderen was laagdrempelig. "Ik hoop dat ze de werken van barmhartigheid hebben onthouden en dat ze zelf een schat kunnen zijn," vertelt Marguerite. En Susanne vult aan: "Op zo'n dag merk je: hier vinden we elkaar dus in deze drukke moderne tijd, waarin eigenlijk iedereen elkaar voorbij gaat. Het is heel mooi als kinderen zo met geloof bezig zijn. Het is heel waardevol en belangrijk dat dit blijft bestaan, dat er altijd mensen blijven die elkaar op handen dragen vanuit hun geloof." Marguerite: "Ik kan niet voor anderen spreken, maar ik zou zelf in een diep

gat vallen als ik de kerkgemeenschap niet zou hebben. Het geloof en de gemeenschap houden me op de been, het ontspant en geeft me kracht."

Susanne: "En het geeft vertrouwen, dat het altijd weer ten goede zal keren, ook als het tegenzit of moeilijk is." Marguerite: "Juist als er tegenslag is, ga ik naar de kerk. Dan vraag ik God om me ergens doorheen te helpen. En ik bid ook wel voor mijn dochter, dat God haar mag geven wat goed voor haar is." Geloof is een schat, die ze ook een ander gunnen. Susanne: "De liefde die ik ervaar, mag ik ook delen met een ander. Volgens mij is die liefde echt de kern. En dan is het geloof ook niet perfectionistisch, want je mag juist ook je eigen fouten en tekortkomingen zien."

Daphne van Rosendaal

GELOOF ERVAREN IN ROME

'Pelgrim in Kerk en wereld.'
Sommige parochianen nemen het motto van de Bernardusparochie heel letterlijk. Zij melden zich aan voor de parochiereis in de herfstvakantie (16 tot 21 oktober). Een groep van ongeveer 35 mensen is een week naar Rome, met een uitstap naar Assisi.

(Foto: R. Mangold)

Samen onderweg

Liesbeth Hoefmans: "Ik hoorde via de pastoor over een parochiereis naar Rome. Mijn man wilde heel graag mee en vroeg of we zouden gaan. Maar het was een moeilijke keus, ik wil de kindjes niet graag alleen laten. Gelukkig moeten de kinderen nu naar school, hun herfstvakantie valt een week later dan deze reis. Dat maakt de keuze gemakkelijk. Nu zijn ze alle twee bij opa en oma." Ze was nog nooit met een groep mee geweest. "Het leek me leuk om mee te gaan en wilde zo'n groepsreis wel eens ervaren," vertelt ze.

"De parochiereis is een groepsreis," vertelt ook Gerarde Koks-de Jong. "Het leuke hierbij is dat alles geregeld is, met een goed programma. Zo zie je veel meer. Een groep opent nieuwe deuren, niet alleen qua locaties maar ook spiritueel in het contact met elkaar." Vooraf dacht

Gerarde vooral "praktisch" over deze reis. "Maar het mooie is dat ik, onderweg in gesprek met anderen, kom tot meerdere inzichten op religieus vlak. In de ontmoeting ontstaat ook gezelligheid en vriendschap. Ik vind de zorgzaamheid naar elkaar mooi, de oplettendheid. Iedereen heeft zijn plekje in het geheel. In de groep vullen we elkaar aan in onze talenten en fysieke krachten. Dat kan bijvoorbeeld een mooi woord over een reis naar Afrika zijn van broeder Wim Kavelaars die met ons meereist, het doorzettingsvermogen van onze reisgenoot Jacobien met haar rollator, maar zeker ook hoe de groep met elkaar viert, bidt, zingt en musiceert. In de ander ontmoet ik God. De groep brengt me veel meer dan verwacht en heeft mijn geloof doen groeien."

De eucharistie wordt gevierd en er zijn dagen met bezinningsmomenten. Liesbeth Hoefmans: "Iedereen kan

op gelijk niveau deelnemen. Je kunt zelf bepalen hoe diep je op iets ingaat en op je eigen manier deelnemen. De zetel van de moederkerk in Rome is zeker een meerwaarde van de reis. Dit is wel heel anders dan Lourdes, waar samen bidden een grote rol speelt, in Rome is er daarnaast cultuur, historie en de paus."

Omzien naar elkaar

Gerarde wilde eigenlijk eerst liever alleen met haar man op reis. "Ik had eerst niet zoveel zin in een groepsreis. Maar het blijkt dat de groep echt een extra dimensie geeft. Dat zit hem in de ontmoetingen, de mooie gesprekken. Met een groep doe je dingen die je met zijn tweeën niet zo gauw onderneemt. Zoals een gids inhuren. En zonder deze groep was ik bijvoorbeeld nooit in Assisi gekomen." En met een kleine nuance: "In mijn geval was het unieker om met een groep mee te gaan.

Maar als je altijd met een groep op bedevaart gaat, zou ik denk ik het omgekeerde aanbevelen. De boodschap is eigenlijk: durf eens iets anders, het levert altijd nieuwe inzichten op." Samen op reis is ook volgens Liesbeth een aanrader: "Juist die saamhorigheid te voelen. Er is interesse in elkaar, we zijn bezorgd om elkaar en we wisselen gevoelens uit. Het geeft een meerwaarde aan de reis, een extra dimensie van verdieping."

Hoogtepunten

Wat is het hoogtepunt tijdens deze reis? "Dat is heel moeilijk kiezen, want eigenlijk is alles indrukwekkend," reageert Liesbeth. Maar als ze dan toch iets moet noemen, is het de audiëntie bij de paus. "Ik vond het heel bijzonder om daar bij te zijn en echt zelf op het plein te staan. De verwachting van de ontmoeting met de paus, het moment waarop hij verschijnt en iedereen daar met

dezelfde verwachting staat. En het was ook bijzonder, omdat Gerarde en haar man Lars Koks samen met andere echtparen in trouwkleiding bij de audiëntie waren."

Gerarde vertelt: "Het gezamenlijk bidden bij de audiëntie vind ik onwijs mooi. Dat laat zo mooi de kracht van de wereldkerk zien, bidden in vele verschillende talen vanuit één hart, gesymboliseerd in het gezamenlijk gebeden Pater Noster. Dit gevoel werd versterkt doordat we als oecumenisch bruidspaar in vol ornaat vijf meter bij de paus vandaan mochten zitten. Dat maakt dat gevoel van saamhorigheid van de wereldkerk nog groter. Dat ik daar, als niet-katholiek, onderdeel van wordt, zo voelt dat voor mij. Naast alle mooie dingen die de fantastische stad Rome biedt, raakte de audiëntie mij diep in mijn hart." Er waren meer indrukwekkende momenten. Gerarde noemt er nog één:

de eucharistieviering van de groep in een kapel in de Catacomben van Calixus. "Dat was ook zo'n bijzondere ervaring, bidden naast de graven van de eerste christenen. Wow!"

Wat hadden ze niet willen missen? "Was ik niet meegegaan, dan zou ik een hele mooie reis met hele lieve mensen gemist hebben," weet Gerarde. En Liesbeth: "Ik zou de sfeer van deze reis gemist hebben en natuurlijk Rome. Als je thuis blijft zie je niks van de wereld. Dit is een unieke kans geweest. Op het moment dat we besloten mee te gaan, was ik nog niet zwanger. Nu is mijn buik een mooie aanleiding voor gesprek. Ik vind het mooi dat ik met mijn ongeboren kind al in Rome ben geweest en wij samen door de paus gezegend zijn, alle pelgrims, hun familie en hun kinderen."

Ine Backhuijs

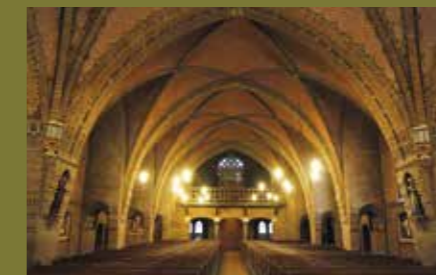

(Foto's: R. Mangold)

SLUITING PAULUSKERK EN DAARNA...

Twee jaar geleden werd de Pauluskerk in Oudenbosch gesloten. Binnen de gefuseerde parochie was het op de langere termijn niet houdbaar om twee pastorale centra in Oudenbosch te houden, één rond de basiliek en één rond de Paulus. Het was een grote ingreep voor de groep parochianen die de kerk trouw bezocht. Soms al vanaf het begin, zoals meneer Koen Sniijders. Hij is 87 jaar oud en was van het begin af aan betrokken bij de kerk, als lid en penningmeester van het koor. Diaken Peter Hoefnagels spreekt met hem en zijn schoonzoon Marco Spies. Deze is werkzaam als aalmoezenier bij defensie en actief binnen de H. Bernardusparochie, waar hij ook lange tijd betrokken was bij de Pauluskerk.

"De Paulusparochie is op 4 augustus 1965 opgericht," weet Koen Sniijders met precisie. Het was een nieuwbouwwijk vol jonge gezinnen. Een bisdompriester was er bouwpastoor, terwijl de basiliek nog werd bemenst door paters. "Van het begin af aan werd, in het verlengde van het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965), ingezet op vieringen in de volkstaal," vertelt zijn schoonzoon. "We zijn van het begin af aan gewend geweest om te zingen in de kerk," vertelt Koen Sniijders. "Pastoor Suijkerbuijk begon meteen met het zoeken van mensen voor het koor. Hij ging op huisbezoek en kwam regelmatig langs. Mijn vrouw heette Corrie Suijkerbuijk, toevallig dezelfde achternaam als de pastoor, hoewel ze geen directe familie van elkaar waren. Helaas is ze al twintig jaar geleden overleden."

Op de kast in de huiskamer in Oudenbosch staat haar foto onder

een lampje. Er hangen enkele iconen aan de muur en een houten beeld van Maria met Jezus. Op de achtergrond speelt de radio klassieke muziek. Toen de Pauluskerk sloot, voelde het niet logisch voor Koen om de stap naar een andere kerk te maken. "Ik was 47 jaar bij het koor in de Pauluskerk. Aansluiten bij een nieuw koor ging niet. Het lukte niet om naar de koorrepetities te gaan in een andere plaats en je kunt niet op zondag meezingen in het koor als je niet op woensdag mee hebt gedraaid met de repetitie."

Inmiddels heeft hij de overstap gemaakt naar de kerk in Bosschenhoofd. Hij kan op zaterdag meerijden met zijn dochter en schoonzoon. "Je herkent de Paulusmensen makkelijk. Vooral omdat we meer dan anderen gewend zijn om mee te zingen. Bij de start van de Pauluskerk destijds werden de parochianen altijd

een kwartier voor de mis verwacht. Dan kroop de pastoor achter het orgel en werd er ingezongen, zodat iedereen mee kon doen." Hij schetst een levendig beeld: "Op zondag waren er vier vieringen, de eerste om zes uur. Daar konden de mannen naartoe die daarna gingen vissen."

"Met tranen in mijn ogen heb ik meegemaakt op 21 november 2015 dat het Allerheiligste na de laatste viering de kerk uit werd gedragen. Ik mis het koor. Ik mis het nog steeds, want de contacten waren heel hecht. We waren met zo'n 24 à 25 mensen. Er kwamen geen nieuwe mensen meer bij natuurlijk. Maar we waren heel hecht. En één keer in de vier weken zongen we een meerstemmige mis."

Na de sluiting van de kerk hoefde het voor hem in eerste instantie niet meer. Maar zijn dochter en schoonzoon namen hem met

Kerstmis mee naar de viering in Oud Gastel en daarna in Bosschenhoofd naar de Heilig Hart kerk. Ze hielpen hem op weg om opnieuw een vertrouwde kerkplek te vinden. Koen: "Mijn vrouw Corrie was een grote fan van de heilige Clemens. Ze ging vanwege hem met de kindervan te voet naar Bosschenhoofd, waar een kapel aan hem is gewijd. Door haar ben ik ook een beetje van Bosschenhoofd geworden. Die kerk is verbonden met haar en Clemens."

"In Bosschenhoofd is er een mis op zaterdagavond, zoals ook in de Pauluskerk een mis op zaterdagavond was. Ongeveer een twintigtal van de kerkgangers in Bosschenhoofd is nu afkomstig uit de voormalige Pauluskerk. De mensen uit Bosschenhoofd hebben ons van harte verwelkomd. Het is een mooie kerk met een prettige sfeer om liturgie te vieren," vertelt Marco.

Voor hem zijn het met name de mensen die ervoor zorgen dat je je thuis voelt in een nieuwe kerkplek. Zijn schoonvader vertelt enthousiast over het gebouw en de mooie gebrandschilderde ramen die er een open ruimte van maken.

Ook pastoor Pitt, de opvolger van pastoor Suijkerbuijk, geeft een connectie. Hij was lange tijd zowel pastoor in Oudenbosch als Bosschenhoofd. "Hij ging voor de mis begon altijd even langs bij Corrie die op de tweede rij zat en maakte dan een praatje. Hij is een hele belangrijke persoon voor ons geweest, een bijzondere geestelijke." De mannen hebben nog steeds contact met elkaar.

Zo zijn het niet alleen zijn dochter en schoonzoon die hem helpen om zich opnieuw thuis te voelen, maar ook de gemeenschap van Bosschenhoofd, het mooie

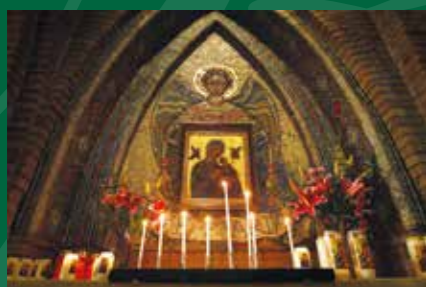
kerkgebouw, zijn overleden echtgenote en oude banden, die de nieuwe kerkplek tot een nieuw thuis maken. "Inmiddels is hij ook zover dat hij een ander vraagt of hij mee kan rijden, als wij niet kunnen," vertelt Marco. Koen: "Ik ben echt tevreden dat ik me nu thuis voel in Bosschenhoofd."

Diaken Hoefnagels weet dat er bij een aantal mensen van de oude Pauluskerk nog veel pijn zit. Niet iedereen heeft de weg naar een nieuwe kerkplek kunnen vinden. Voor sommige parochianen is het fysiek ingewikkeld. Anderen hebben nog veel emotie. "Maar soms zie je ook mensen weer verschijnen," vertelt Peter Hoefnagels. "Dan hebben ze iemand gesproken in het dorp die weer naar de kerk gaat en dat stimuleert om zelf ook die stap weer te zetten."

Daphne van Rosendaal

BERNARDUSDAGEN

Op de zondagen vanaf het feest van de heilige Bernardus (20 augustus) tot en met de Open Monumentendag waren de vier kerken in Oudenbosch, Oud Gastel, Wouw en Hoeven open voor publiek. Het was de eerste keer dat deze Bernardusdagen werden georganiseerd. Bea Hoeks uit Standdaarbuiten was hier intensief bij betrokken. Ze is fotografe van beroep en gefascineerd door het religieuze verleden van de streek, waarin de cisterciënzers een grote rol speelden (zie kader).

Detail uit de kerk in Hoeven. (Foto: R. Mangold)

“Tot 1997 was er een cisterciënzer van Bornem pastoor van Oudenbosch,” weet Bea Hoeks. “Zelf heb ik hem niet gekend want wij woonden in die tijd in Breda.” Waar haar fascinatie voor de cisterciënzers vandaan komt? “Deze heeft verschillende achtergronden. We gaan vaak op vakantie naar Frankrijk waar veel kerken en abdijen ons herinneren aan het cisterciënzer-verleden. Een van onze beste vrienden is Philip Holt, priester van het aartsbisdom Utrecht en voormalig benedictijn van de abdij van Egmond. Hij is een groot kenner van de geschiedenis van deze orde en publiceerde een paar jaar geleden het naslagwerk Schiere monniken, grijze vrouwen. Ons gezin heeft hieraan meegewerkt. We zijn voor dit boek door Nederland gereisd om sporen van cisterciënzers te fotograferen. We ontdekten toen dat de monniken van de Bernardusabdij van Hemiksem de polders rond Standdaarbuiten ingepolderd hebben. In het boek is ook een hoofdstuk aan de activiteiten van de monniken van de Sint Bernardus abdij gewijd.”

“Dit jaar met nieuwjaar was Philip Holt bij ons. We besloten een tochtje te maken langs de vier dorpskerken van Oudenbosch, Oud Gastel, Wouw en Hoeven. Ons bleek dat enkel de kerken van Oudenbosch en Wouw open waren. Toen kwam bij ons het idee op dat het mooi zou zijn dat gedurende enkele weekends per jaar al de vier kerken en Centrum Bovendonk voor bezoek geopend zouden zijn. Mijn zoon en ik hebben vertegenwoordigers van de vier kerkgebouwen uitgenodigd om te bezien of zo'n gemeenschappelijke openstelling haalbaar is. Met de hulp van vrijwilligers is het gelukt de vier kerken en Centrum Bovendonk op de zondagen vanaf het feest van de heilige Bernardus (20 augustus) tot en met de Open Monumentendag open te stellen.”

In elke kerk was een tentoonstelling gewijd aan een deelonderwerp. Bea geeft enkele voorbeelden. “In Wouw stonden de koorbanken van de abdij van Hemiksem centraal, in Hoeven de Bernardusverering in de regio, in Oud Gastel het interieur van de kerk, in Oudenbosch de persoon van

pastoor Hellemons. Op Bovendonk was een tijdlijn met de geschiedenis van de cisterciënzers te zien. Door ons initiatief kregen de vrijwilligers oog voor onbekende details in hun kerk. In Oud Gastel ontdekten ze het wapen van de cisterciënzers op de tegelvloer van de kerk.”

Bea Hoeks heeft nog meer plannen. “Mijn zoon heeft een website gebouwd en een kleine documentaire gemaakt over de relatie tussen de Bernardusabdij en West-Brabant. We overwegen een boek uit te geven over de invloed en de sporen van de cisterciënzers op en in West-Brabant. Misschien betrekken we ook de Vlaamse parochies van Kapellen en Loenhout hierbij. Ook daar waren monniken van Hemiksem pastoor. We willen ook een fietstocht uitzetten langs de vier kerken. Mogelijk betrekken we Centrum Bovendonk hierbij in de vorm van een arrangement. Dankzij een subsidie van de Mastboom-Brosensstichting kunnen we onze plannen realiseren.”

Bea ziet ook voordelen voor de parochie. “De bewoners van de dorpen kennen hun verleden wel, maar niet de onderlinge samenhang. Door ons initiatief zijn ze met elkaar in contact gekomen en in zekere zin naar elkaar toe gegroeid.” Pastoor Maickel Prasing is deze mening ook toegedaan. Hij zegt: “De aandacht voor de heilige Bernardus is in onze parochie begonnen met de Bernardusvoettocht van Hoeven

naar Oudenbosch. Robert Poots nam hiertoe het initiatief. Robert vroeg ons of wij de wandelaars in de basiliek konden ontvangen. We zijn hier op ingegaan. Toen ze aankwamen hebben we de klokken geluid en een kort gebedsmoment gehouden. Het afgelopen jaar liepen er zestig mensen mee. Zij zijn ontvangen in onze ontvangstruimte De Pelgrim.” Het initiatief van de Bernardusdagen, georganiseerd

door Bea Hoeks en haar zoon, is eenzelfde manier om aandacht te vragen voor Bernardus' leven en dat van de cisterciënzers. Pastoor Prasing: “De parochie werkt van harte mee met deze initiatieven en integreert die in haar aanbod. We zijn blij met deze samenwerkingen, waardoor de persoon van de heilige Bernardus nog meer gaat leven.”

Hans de Jong

Westelijk Noord-Brabant was oorspronkelijk een land van kwelders en schorren. De zee overstroomde het gebied regelmatig. Onze voorouders hebben het gebied in cultuur gebracht en opgebouwd tot een welvarende regio, gelegen tussen de internationale havensteden Antwerpen en Rotterdam. Deze welvaart en rijkdom was niet mogelijk geweest zonder de invloed van de grote Brabantse abdijen van Tongerlo en Hemiksem. Deze geestelijken leverden een

belangrijke bijdrage aan het ontginnen van dit deel van Brabant. De abdij van Tongerlo was een Norbertijnerabdij. De Sint Bernardus abdij van Hemiksem behoorde tot de cisterciënzertraditie. De abdij van Hemiksem is rond 1237 gesticht vanuit de abdij van Villers-la-Ville in het huidige Waals Brabant. Tegen het einde van de dertiende eeuw kregen de monniken grond in het huidige West-Brabant. De abt van Hemiksem bezat het patronaatsrecht (het recht om pastoors bij de

bisschop ter benoeming voor te dragen) in de dorpen Oud Gastel, Wouw, Hoeven en Oudenbosch. In Hoeven bevond zich op de plaats van het huidige Centrum Bovendonk een uithof. In de Franse tijd werd de abdij van Hemiksem opgeheven. De monniken verbleven toen deels op hun West-Brabantse bezittingen. Rond 1833 huurden de monniken een voormalig dominicanerklooster in Bornem waar zij hun abdijleven voortzetten.

(Foto: J. Wouters)

BETEKENISVOLLE DIACONIE

Diaconie als aandacht en zorg voor mensen in kwetsbare situaties staat hoog in het vaandel van de H. Bernardus van Clairvauxparochie. Naast het werk van de Parochiële Caritasinstelling en de werkgroep Diaconie zijn er vele manieren om te helpen en oog te hebben voor mensen in nood. Het is belangrijk om diaconaal actief zijn als parochie, want geloof verkondigen vraagt er ook om dat je het geloof doet. Je moet het geloof handen en voeten geven.

Het is misschien een vreemde gewaarwording, maar aan de achterkant van de statige basiliek in Oudenbosch halen iedere donderdag vanaf 12 uur mensen hun pakketten op bij de Voedselbank. De stichting 'Goed ontmoet' deelt uit aan hen die niet kunnen rondkomen en wat extra's in natura goed kunnen gebruiken. Mensen met een uitkering, mensen in de schuldhulpverlening, ZP-ers die even zonder werk zijn. Het pastoraal-diaconaal centrum 'De Pelgrim' functioneert als distributiepunt. De parochie faciliteert de ruimte, vrijwilligers doen het werk. Het gebeurt op een discrete wijze, mensen willen niet graag te veel in de aandacht staan, zowel de "klanten" als de helpers. Stille diaconie, omdat het helaas nodig is.

Diaconie is het verbinden van de kerk en de samenleving. We komen kwetsbare mensen op het spoor. In hun gelaat mogen we Christus ontmoeten. In het Matteüs evangelie zegt Jezus: Ik had honger en je gaf Me eten, Ik was naakt en je kleedde Me (Matteüs 25). Hij identificeert zich met de arme mens in nood.

Nieuwe contacten

Een ander voorbeeld is het Thomas-huis in Oudenbosch. Dit is een op zorg gerichte huiselijke woonvorm voor mensen met een verstandelijk en/of lichamelijke beperking. Een jaar geleden betrokken zo'n 10 bewoners de verbouwde oude toneelzaal van het voormalig internaat Saint Louis. Vanuit de parochie werd er contact gezocht en kennisgemaakt.

"Wat kunnen we voor jullie doen?" vroegen we. Laten we eerst eens kennismaken was het antwoord. En dat resulteerde in een bezoek van

de bewoners en begeleiders aan de basiliek. Geholpen door leden van de werkgroep Inclusie van het bisdom kregen de bezoekers, in totaal 14 personen, een rondleiding in de basiliek onder leiding van het pastoraal team en enkele vrijwilligers.

Het was een bijzondere rondleiding, vaak in eenvoudige taal en simpel gebaar, maar met gevoel en warmte voor elkaar. Er werden kaarsjes opgestoken bij Maria en er werd gebeden voor overleden familieleden. Enkelen waagden de beklimming naar de koepel. Ter afsluiting genoot eenieder van een verfrissing en een stukje vlaai in de nieuw ingerichte Cuyperszaal, van centrum De Pelgrim.

Het was een geslaagde ontmoeting. De bewoners waren helemaal onder de indruk van de grootsheid van de mini-Sint Pieter en de verhalen die erover werden verteld en dankbaar voor dit gastvrij onthaal.

De gastheren en gastvrouwen waren geraakt door de vreugde en het enthousiasme van hun gasten.

Samen optrekken

Je komt via diaconie mensen tegen die zich net als de parochie inzetten voor mensen die hulp nodig hebben. Wat je deelt met elkaar is het feit dat je je het lot van deze mensen aantrekt. Contacten zijn soms heel verrassend. Je ontmoet en spreekt mensen die je anders misschien niet tegen zou komen. En je wordt geraakt door de grote inzet van mensen voor de naaste. Dat is voor de parochie heel inspirerend.

Zelf worden we gedreven door ons geloof. Want wat je voor de minsten der mijnen hebt gedaan, heb je voor Mij gedaan, zegt Jezus. De contacten die we hebben zetten aan tot nieuwe en heel praktische initiatieven. En andersom kunnen wij als parochie met ons geloof

ook anderen inspireren. Het is een wisselwerking.

Actief in de parochie

Vanuit de parochie is er bijvoorbeeld ook contact met Vluchtelingenwerk, met bijzondere aandacht voor christenen. We mogen ze regelmatig ontmoeten in onze vieringen. En er wordt extra taalles gegeven. Ook ondersteunt de parochie via de parochiële caritasinstelling onder andere de Stichting Leergeld. Deze stichting maakt het mogelijk om kinderen in gezinnen waar men het niet zo breed heeft te laten deelnemen aan culturele activiteiten en sportactiviteiten. Natuurlijk is er ondersteuning in situaties waarbij financiële hulp wordt gevraagd, zoals de aanschaf van een computer om te kunnen solliciteren of wat extra's voor de inrichting van een woning bij gezinshereniging. Vanuit het pastoraal-diaconaal centrum De Pelgrim worden

initiatieven genomen om mensen met elkaar te verbinden en ze elkaar tot hulp kunnen zijn.

De Pelgrim ontwikkelt verder activiteiten op het snijvlak van spiritualiteit-cultuur-samenleving, door middel van lezingen en film (-besprekingen). Het is mooi om zo actief te zijn als parochie, omdat we laten zien dat we een levendige en levende geloofsgemeenschap zijn. Er is wat te doen, mensen zijn betrokken op elkaar, helpen waar nodig en inspireren elkaar.

Diaken Peter Hoefnagels

WERELDKERK

“Contact met missionarissen is belangrijk, omdat het laat zien dat we onderdeel zijn van de Wereldkerk.”
Pastoor Maickel Prasing is blij met de band van de parochie met oude en nieuwe missionarissen. “Hun verhalen over wat ze meemaken zijn belangrijk voor ons christen zijn. Er gebeurt daar veel aan diaconie en activiteiten en de kerk is vitaal. Die vitaliteit kan ook ons inspireren.” De H. Bernardusparochie op haar beurt helpt met geld en wederzijdse betrokkenheid. “Zo krijgt de klok van de inmiddels gesloten Pauluskerk een nieuwe plek in Burkina Faso. Een klok roept op tot gebed en bezinning, markeert lief en leed, luidt bij uitvaarten en dopen. Deze klok zal dat straks in Afrika doen, zoals hij dat jarenlang in Oudenbosch heeft gedaan.”

Burkina Faso

Pater Willy Burm was sinds 1962 in Burkina Faso als missionaris werkzaam. In 1995 bezochten Sjef en Els Theunissen - Burm uit Oud Gastel hem voor het eerst. Ze werden geraakt door de omstandigheden waarin de mensen daar leven. Als medewerker van het toenmalige parochiële weekblad “De Laurentiusklok” schreef Sjef over deze en latere reizen. Door zijn artikelen kreeg hij vanuit meerdere parochies de uitnodiging om er, onder andere in vieringen, te komen vertellen over het leven van mensen in Afrika.

De inmiddels opgerichte stichting Help Burkina heeft in 2014, onder andere door bijdragen van parochianen, een kerkje dat te klein was geworden voor het aantal gelovigen, aanzienlijk kunnen vergroten. Toen de Pauluskerk in Oudenbosch werd gesloten was het parochiebestuur direct bereid om de luidklok te schenken aan een grote kerk in aanbouw in Gounghin, de plaats waar pater Burm de meeste tijd heeft gewerkt. Deze kerk wordt begin januari 2018 geconsacreerd en de Paulusklok krijgt, als de klokkenstoel gereed is, een mooie plaats in dit Godshuis.

Oeganda

Verpleegkundige in Afrika. Dat was als kind al haar grote droom. Rinty Kintu-Plukkel volgde de opleiding voor verpleegkundige in het Amphiaziekenhuis in Breda.

Via het jongerenpastoraat kwam zij Missie en Jongeren op het spoor, een organisatie van de paters van Mill Hill, die jongeren uitzond naar ‘meeleefplekken’ in ontwikkelingslanden. Tijdens haar verblijf van zes maanden in Jinja in Oeganda, maakte Rinty kennis met een hospice in opbouw. Het raakte haar zo, dat ze naast haar werk in het ziekenhuis de opleiding Oncologieverpleegkundige ging volgen en later de Tropenopleiding. Haar ouders waren

intussen in Bosschenhoofd gaan wonen. Zelf zag zij werken in Oeganda als haar uiteindelijke bestemming. Ze richtte met twee vriendinnen de stichting Okusubira op om de hospicezorg financieel en zorginhoudelijk te ondersteunen. In juni 2010 vertrok zij definitief naar Oeganda. Door middel van regionale acties en kerstmarkten waren de parochies van het thuisfront actief. De caritas van de parochie leverde een paar jaar achter elkaar een ruime bijdrage. Rinty is nu landelijk coördinator voor Oeganda bij een organisatie die zich in Afrika inzet voor zorg voor kankerpatiënten.

Rinty schrijft: “Ik kan met trots zeggen dat ik echt een wereldbaan heb! Ik kom elk jaar op verlof in Nederland en verblijf dan in Bosschenhoofd, waar de Bernardusparochie echt ‘mijn parochie’ is. De contacten met leden van het pastoraal team en caritas zijn dan vanzelfsprekend. Ik ben inmiddels in Oeganda getrouwd, maar onze zoon Brandon werd vorig jaar in de basiliek van Oudenbosch gedoopt. Het is altijd weer hartverwarmend de mensen te spreken die via de projecten ‘mijn’ hospices hebben ondersteund. Die blijvende betrokkenheid stemt me dankbaar. Ik vertrouw erop dat ik nog lang mijn ‘jaarlijkse thuis’ in de Bernardusparochie zal vinden.”

Peru

Tien jaar geleden richtte Willeke Brouwers, afkomstig uit Standdaarbuiten, in de stad Cusco het centrum Abrazos (Omhelzing) op. Het centrum stelt diagnoses op het gebied van autisme en begeleidt kinderen en gezinnen. In Latijns-Amerika staat de hulpverlening voor deze groep nog op een laag pitje. Willeke is trots op wat er tot nu toe bereikt is: een complete en professionele organisatie.

Dit is alleen maar mogelijk door de financiële hulp en steun vanuit Nederland, onder andere vanuit de parochie. Uiteindelijk is het de

bedoeling financieel zelfstandig te worden als organisatie. Dit is een grote stap en ook niet meteen te bereiken. Daarom is het goed om te weten dat er nog steeds mensen zijn die willen en kunnen ondersteunen op de momenten dat het nodig is. 30% van de bevolking in Cusco leeft in armoede en kan de kosten voor diagnose en behandeling niet zelf betalen. Voor hen is er een sociaal fonds opgericht.

Kameroen

Broeder Anton Touw SCJ, geboren Steenbergenaar met wortels in Oud Gastel, strijdt al jarenlang voor een beter bestaan van de katholieke gemeenschap in Kameroen. Vanwege zijn gezondheid moet hij wat vaker terugkomen naar Europa voor medische controles, maar hij blijft begaan met de mensen in zijn tweede vaderland. Vol passie vertelt hij erover als hij in Nederland is. Regelmatig ontving hij vanuit de parochie, via inzamelingen en ondersteuning van de PCI, financiële bijdragen. Hij gebruikte dit geld voor schoolmaterialen. Er zijn veel kinderen uit arme gezinnen op de scholen, die vaak geen schoolgeld kunnen betalen. Daarom is financiële steun vanuit Europa nodig.

Een ander deel van de giften ging naar ziekenhuizen voor de aanschaf van apparatuur voor operaties. Ook het fonds RK Weeshuis in Steenberg was een vaste ‘sponsor’ van broeder Touw. Giften besteedde hij ook aan de priesteropleidingen in Kameroen. Ook bij dorpsgenoten zamelde hij geld in. Die giften verdeelde hij onder arme gezinnen, waarvan vader en/of moeder zijn gestorven. Als bouwbroeder stond hij 40 jaar aan de wieg van vele bouwprojecten: grootseminaries, zusterhuizen, scholen, kleine ziekenhuizen en klinieken. Bij alle bouwprojecten betrok hij de mensen, want, zoals een Afrikaans spreekwoord zegt, “met één hand kun je geen pakje vastbinden.”

DE H. BERNARDUSPAROCHIE

Op 1 september 2013 werd door de bisschop van Breda de parochie H. Bernardus van Clairvaux opgericht, als samenvoeging van zeven parochies die al langer intensief samenwerkten. De eerste parochies in huidige gemeente Halderberge werden opgericht door de orde van de Cisterciënzers, die mede door de heilige Bernardus sterk tot ontwikkeling was gekomen. De oudste parochie werd gesticht in Oud Gastel, later ontstonden parochies in Oudenbosch en Hoeven.

(Foto's: R. Mangold)

De parochie laat zich in haar programma inspireren door het geloven, leven en werken van de heilige Bernardus. Zijn voorbeeld spoort aan tot inzet voor het Rijk van God waar geluk, vrede en gerechtigheid gestalte krijgen in een betere wereld. "Ora et labora" waren trefwoorden voor Bernardus: "Bid en werk". Biddend en werkend krijgt het parochieleven gestalte. Het motto van de parochie 'Pelgrim in kerk en wereld' sluit aan bij de velen die als pelgrim naar de parochie komen. Oudenbosch is ook bekend om de geschiedenis van de Zouaven, jonge mannen die in de 19e eeuw vochten in het leger van de paus. De bijzondere basiliek, die onder leiding van pastoor Hellemons in Oudenbosch werd gebouwd, biedt unieke kansen voor een gastvrij pastoraat. In Hoeven staat het markante gebouw 'Bovendonk', eertijds het grootseminarie van het Bisdom Breda. De priester- en diakenopleiding van het bisdom is hier gehuisvest. Daarnaast heeft het gebouw een congrescentrum met landelijke uitstraling.

Bij de oprichting van de H. Bernardusparochie werd een parochieplan opgesteld.

Dit geeft richting aan het pastoraal en bestuurlijk handelen van de nieuwe parochie. Nadrukkelijk koos de parochie er voor om aanwezig te blijven in alle kernen, ook in die plaatsen waar afscheid genomen moest worden van het kerkgebouw. De kerkgebouwen in Stampersgat, Standdaarbuiten en Oudenbosch-Oost (Paulus) werden gesloten en verkocht. De kerk van de HH. Agatha en Barbara (de basiliek) werd 'parochiekerk'. Daarnaast bleven de kerken van Bosschenhoofd, Hoeven en Oud Gastel als kerk functioneren. Onder de basiliek werd in 2017 het pastoraal-diaconaal centrum "De Pelgrim" gerealiseerd, waar activiteiten plaatsvinden op het snijvlak van spiritualiteit, cultuur en samenleving.

Het pastoraal team van de parochie bestaat uit personen, die deels in deeltijd werkzaam zijn: pastoor Maickel Prasing, diaken Peter Hoefnagels, pastoraal werkers Annemiek Buijs-Tuytelaars en Mariëlla Bossers-van Langh. Alex Schuerman verleent priesterlijke assistentie. Eric Roovers is teamassistent. Verder wordt soms een beroep gedaan op diaken Frank van Gerven en aalmoezenier Marco Spies. Het pastoraal team werkt intensief samen

met het team van de Immanuël-parochie (gemeente Moerdijk).

Het gebied van de H. Bernardusparochie valt praktisch samen met de gemeente Halderberge. De parochie is iets groter, en omvat ook de kern Standdaarbuiten (gemeente Moerdijk). In totaal wonen er in de parochie 31.830 personen (1 januari 2017). Ruim 50% daarvan (16.982 personen) staat ingeschreven in de ledenadministratie van de parochie. Maar eigenlijk is het bedieningsgebied van de parochie nog veel groter. De bijzondere uitstraling van de basiliek en de gastvrije ontvangst van bezoekers en pelgrims dragen er toe bij dat veel gelovigen van buiten de parochie naar de Bernardusparochie komen voor inspiratie, om de vieringen bij te wonen en voor sacramentenbediening. Daardoor zijn er in de parochie relatief meer doopsels en huwelijken dan elders.

H. Bernardusparochie 2016

Doop	117
Eerste Communie	97
Vormsel	41
Huwelijk	11
Uitvaart	91

Parochiekernen

In elke parochiekern worden de sacramenten bediend, is er huisbezoek en begeleiding bij ingrijpende momenten in het leven. De parochie onderhoudt in alle kernen goed contact met de basisscholen. Kinderen worden uitgenodigd voor deelname aan de KinderKaravaan, en aan de eerste communie en het vormsel. Er is een catechetisch aanbod voor volwassenen. In elke kern wordt het parochiemagaZIN 'Bernardus' bezorgd bij geïnteresseerde parochianen. In vier woonzorgcentra van Groenhuisen in de parochie – in verschillende kernen – verzorgt het pastoraal team regelmatig vieringen.

In Standdaarbuiten (1.170 parochianen) houdt de parochie met de basisschool een herdertjestocht in de kersttijd. De luidklokken uit de gesloten kerk van Standdaarbuiten werden geplaatst in de toren van de basiliek in Oudenbosch.

In Stampersgat (870 parochianen) is er wekelijks op vrijdag een aanbod van viering en ontmoeting. Daarnaast is er een initiatief ontwikkeld voor bezoek aan nabestaanden.

Het pastoraal aanbod voor de bewoners van Oudenbosch-Oost (1.950 parochianen) is geïntegreerd in dat van de gehele parochie. Veel parochianen die zich thuis wisten in de Pauluskerk hebben hun weg elders in de parochie gevonden, met name naar Bosschenhoofd.

De kerk van de voormalige parochie HH. Agatha en Barbara (3.000 parochianen) is de parochiekerk geworden. De basiliek heeft een markant uiterlijk en een landelijke uitstraling. De parochie ontvangt gastvrij pelgrims en bezoekers uit de nabije en wijdere omgeving. Het geeft bijzondere mogelijkheden voor het pastoraal aanbod en voor betrokkenheid van vrijwilligers bij de parochie en bij de kerk. Elke zondag is er in deze kerk een eucharistieviering om 11.00 uur.

In Bosschenhoofd (1.620 parochianen) staat naast de H. Hartkerk de Clemenskapel. De heilige pater Clemens Maria Hofbauer geldt als patroon voor hopeloze zaken. Dagelijks is de aan hem toegewijde kapel in Bosschenhoofd geopend, en elke dinsdag is er een viering in deze kapel. De zondagsviering wordt

in de H. Hartkerk gevierd op zaterdagavond om 17.00 uur, meestal als eucharistieviering.

Hoeven (3.970 parochianen) heeft als bijzonderheid de jaarlijkse autozegening. Al negentig jaar worden in het eerste weekend van juli auto's (en andere voertuigen) en chauffeurs gezegend, om bij te dragen aan bewust en veilig verkeer. De deelname van kinderen aan de eerste communie is hoog. Op zondag is er in de St. Jan de Doperkerk in Hoeven een viering om 9.30 uur (meestal een eucharistieviering).

Oud Gastel (4.420 parochianen) mag zich rijk rekenen met bijzonder veel vrijwilligers die zich inzetten voor ondersteuning bij pastorale taken, maar ook voor de zorg voor het kerkgebouw en voor het kerkhof. De gerestaureerde toren van de H. Laurentiuskerk van Oud Gastel ziet trots uit over een weids landschap. Elke zondag is er in deze kerk een viering om 9.30 uur (meestal een eucharistieviering).

Geerten Kok

Geef voor je kerk

Kinderen luiden de klok voor Kerkbalans.

Jaarlijks halen **40.000 vrijwilligers** in **2000 kerken** in Nederland geld op voor hun plaatselijke kerk. Om kerken actief te laten zijn. Waar iedereen altijd terecht kan. **Geef voor je kerk**. Zodat jouw kerk kan geven aan anderen.

Actie
Kerkbalans
2018